

פקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971 *

פרק א': עדות שבעל-פה

סימן א': הזמנת עדים וכשרותם

1. (א) מותר להזמין כל אדם ליתן עדות שהיא קבילה ושייכת לענין; והוא, כשאין הוראה אחרת בפקודה זו.
(ב) בית המשפט רשאי, לפי שיקול דעתו, לסרב להוציא, הזמנה אם אין בה צורך או אם ראה שנתבקשה למטרה שאיננה גילוי האמת.
2. הכל כשרים להעיד בכל משפט, בכפוף לאמור בסעיפים 3 ו-4, ואין אדם פסול להעיד מפני שהוא בעל דין בתובענה אזרחית, או מתלונן או נאשם במשפט פלילי, או מפני שהוא מעבירו, עובדו, בן זוגו או קרובו של התובע, המתלונן, הנתבע או הנאשם, או מפני שהורשע או נושא עונש על עבירה.
3. במשפט פלילי אין בן זוג כשר להעיד לחובת בן זוגו, ואין כופים אותו להעיד לחובת אדם המואשם יחד עם בן זוגו בכתב אישום אחד.
4. במשפט פלילי אין הורה וילד כשרים להעיד האחד לחובת משנהו, ואין כופים אחד מהם להעיד לחובת אדם המואשם יחד עם משנהו בכתב אישום אחד.
5. הסייגים שבסעיפים 3 ו-4 לא יחולו במשפט פלילי על עבירה של חבלת גוף או של אלימות, לרבות משפט על נסיון לעבור עבירה כאמור.
6. נקרא בן זוג להעיד לזכות בן זוגו, או נקרא הורה או ילד להעיד זה לזכותו של זה, תהא העדות, בין בחקירה ראשית ובין בחקירה שכנגד מטעם התביעה, כשרה לשמש ראזה להוכחת אשמתו של הנאשם.
7. במשפט אזרחי יכול בעל דין להעיד לעצמו או להיות מזומן להעיד ליריבו.
8. בסימן זה, "ילד" – לרבות מאומץ, ו"הורה" – לרבות מאמץ.

סימן ב': עדות על אמרות

9. עדות על אמרה שנאמרה בשעה שנעשה, לפי הטענה, מעשה עבירה, או בסמוך לפניו או לאחריו, והאמרה נוגעת במישרין לעובדה השייכת לענין, תהא קבילה אם אמר אותה אדם שהוא עצמו עד במשפט.

* נקבע בוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת ביום כ"ח באדר תשל"א. (25 במרס 1971) לפי סעיף 16 לפקודת סדרי השלטון-המשפט תש"ח-1948. נוסח חדש זה בא במקום שתף אלה:

(1) פקודת העדות: חוקי א"י, כרך א', פרק כ"ד, עמ' 650; ע"ר 1940, חוס' 1 מס' 1052, עמ' 189; ע"ר 1946, חוס' 1 מס' 1502, עמ' 18; ע"ר 1947, חוס' 1 מס' 1563, עמ' 29; ס"ח תשי"א, עמ' 10; ס"ח תשי"ד, עמ' 106; ס"ח תשט"ו, עמ' 10; ס"ח תש"ך, עמ' 99; ס"ח תשכ"ה, עמ' 182; ס"ח תשכ"ח, עמ' 192; ס"ח תשכ"ט, עמ' 17; תשל"א, עמ' 65;

(2) פקודת השבועות, 1935: ע"ר 1936, חוס' 1 מס' 623, עמ' 230; ע"ר 1943, חוס' 1 מס' 1301, עמ' 28.

הצעת הנוסח לפקודת האמורות פורסמה בהנ"ח 23, עמ' 499 ועמ' 511.

10. עדות על אמרה שאמר אדם שנעשה בו, לפי הטענה, מעשה אלימות, והאמרה נוגעת לאותו מעשה או לנסיבות-לואי שלו, ההא קבילה אף אם האדם שאמר אותה אינו נוכח כעד ואף אין להביאו למשפט משום שהוא נפטר או תשוש או חולה או נעדר מן הארץ, ובלבד שנתקיימה באותה אמרה אחת מאלה:

(1) היא נאמרה בשעת מעשה האלימות, או בסמוך לאחריו, או לאחר שהיתה לו ההזדמנות הראשונה להתאונן עליו;

(2) היא נוגעת למעשה האלימות לפי סדר האירועים עד כדי היותה חוליה בשלשלת הנסיבות הקשורות במישרין לביצוע העבירה;

(3) היא נאמרה בשעה שהוא היה גוסס, או האמין שהוא גוסס, בעקבו של מעשה האלימות.

11. אמרתו של נאשם מותר להוכיח בעדותו של אדם ששמע אותה; נרשמה האמרה בכתב והנאשם חתם עליה או קיים אותה באופן אחר, מותר להוכיחה בעדות על כך ממי שהיה נוכח באותו מעמד.

12. עדות על הודיית הנאשם כי עבר עבירה, תהא קבילה רק אם הביא התובע עדות בדבר הנסיבות שבהן ניתנה ההודיה ובית המשפט ראה שההודיה היתה חפשית ומרצון.

סימן ג': עדות מחוץ למדינה

13. (א) לפי בקשת בעל דין במשפט אזרחי רשאי בית המשפט, אם נראה צורך בכך למען הצדק ולפי התנאים שהורה עליהם, לצוות שעד או כל אדם אחר ייחקר בתצהיר על-ידי אדם פלוני ובמקום פלוני שמחוץ לתחום שיפוטו של בית המשפט, ורשאי בית המשפט ליתן הוראה בכל דבר הכרוך באותה חקירה, כפי שייראה סביר וצודק, ורשאי הוא להתיר לכל בעל דין להגיש את פרוטוקול העדות כראיה באותו משפט.

(ב) אדם שהורו לו לערוך חקירה כאמור רשאי להשביע ולערוך דו"ח מיוחד לבית המשפט בדבר החקירה ובדבר התנהגותו של כל עד או אדם אחר בה או בדבר היעדרו ממנה, ורשאי בית המשפט להורות על כל הליך וליתן כל צו כפי שייראה לו צודק.

14. על אף האמור בחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965¹, מקום שנגבתה עדות מחוץ לתחום שיפוטם של בתי המשפט בישראל, מכוח כל אמנה, הסכם או דין, לצורך הליך פלילי בישראל, רשאי בית המשפט להתיר שפרוטוקול העדות שניתנה כאמור יוגש כראיה במשפט, ובלבד שבית המשפט ראה להנחת דעתו שיש סיבה מספקת להיעדרו של העד שהעיד לפי הפרוטוקול וכי לנאשם או לעורך דינו ניתנה הזדמנות לחקור את העד חקירה שכנגד בשעה שנגבתה העדות.

¹ ס"ח תשכ"ה, עמ' 161.

פרק ב': עדות שבכתב

סימן א': תצהירים

תצהיר שבכתב
כראיה בדין

15. (א) מקום שמותר לאדם על-פי דין, או שנדרש אדם, להוכיח דבר על-ידי תצהיר בכתב, בשבועה או בהן צדק, יהיה תצהירו בכתב ראיה כשרה, אם הוזהר המצהיר כי עליו להצהיר את האמת וכי יהא צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן.

(ב) האזהרה לפי סעיף קטן (א) תינתן, ונתינתה תאושר על פני התצהיר, על-ידי אחד מאלה:

- (1) שופט;
- (2) דיין בבית דין דתי;
- (3) היועץ המשפטי לממשלה, פרקליט המדינה, פרקליט מחוז, פרקליטי נפה, וסגני פרקליט המדינה ופרקליטי המחוז ועוזריהם;
- (4) עורך-דין;
- (5) ראש רשות מקומית;
- (6) אדם אחר שהסמיכו לכך שר המשפטים.

תחולת הדין
הפילי

16. לענין סעיף 120 לפקודת החוק הפלילי, 1936², דין תצהיר שנעשה לפי סעיף 15 כדין הצהרה בשבועה.

חקירה בעל-פה

17. (א) הוראות סעיף 15 אינן גורעות מכוחו של בית המשפט לצוות כי המצהיר יחקר בבית המשפט, ובית המשפט ייעתר לבקשתו של בעל דין לצוות על כך; לא התייצב המצהיר, רשאי בית המשפט לפסול תצהירו מלשמש ראיה.

(ב) נתברר לבית המשפט, שבקשתו של בעל דין לחקור מצהיר בבית המשפט באה לשם קנטור או מתוך קלות דעת, רשאי הוא להטיל על המבקש את הוצאות החקירה.

סימן ב': שבועות

הגדרה

18. "רשם", לענין פקודה זו – מי שנתמנה להיות רשם או סגן רשם על פי סעיף 30 לחוק בתי המשפט, תשי"ז–1957³.

סמכות להשביע

19. רשם או שופט בית משפט שלום רשאי – לכל ענין שאין לגביו הוראה על כך בחיקוק אחר – להשביע אדם, או לקבל ממנו תצהיר, אם –

- (1) הדבר נדרש לבית משפט או לענין אחר בישראל, או לבית משפט או לרישום מסמך מחוץ לישראל;
- (2) האדם חייב שבועה או תצהיר;
- (3) האדם רוצה למסור הודעה בשבועה או בתצהיר;
- (4) האדם רוצה לערוך בפניו מסמך שעריכתו מחייבת שבועה או תצהיר.

² ע"ר 1936, תרט' 1 מט' 652, עמ' 263.

³ ס"ח תשי"ז, עמ' 148.

סימן ג': עדות של מומחים ועובדי הציבור

20. בית המשפט רשאי, אם אין הוא רואה חשש לעיוות דין, לקבל כראיה, בכתב, חוות דעתו של מומחה בשאלה שבמדע, שבמחקר, שבאמנות או שבידיעה מקצועית (להלן – חוות דעת), ותעודה של רופא על מצב בריאותו של אדם (להלן – תעודת רופא).
21. חוות דעת ותעודת רופא שנעשו בישראל חזקה שהחתימה המופיעה בהן נכונה, כל עוד לא הוכח הפוכו של דבר.
22. לא יקבל בית משפט כראיה חוות דעת או תעודת רופא שנעשו מחוץ לישראל, אלא כשיש עליהן אישור של נציג קונסולרי או דיפלומטי של ישראל –
- (1) שהחתימה על חוות הדעת או תעודת הרופא ראויה לאמון;
 - (2) שלפי חוקי המקום שבו נעשתה חוות הדעת או תעודת הרופא צפוי למומחה או לרופא עונש על דברי שקר הכלולים בהן.
23. בית המשפט רשאי, אם אין הוא רואה חשש לעיוות הדין, לקבל כראיה תעודה ע"ד שגרשם בכסמך רשמי; התעודה תהא חתומה בידי עובד הציבור שעשה את הרישום או את המעשה או קיבל את הידיעה שגרשמה, ואם אין הוא עוד באותו שירות – בידי האחראי על היחידה שבה עבד.
24. (א) חוות דעת, תעודת רופא ותעודת עובד הציבור ייערכו לפי הטפסים הקבועים בתוספת הראשונה או בדומה להם ככל האפשר.
- (ב) שר המשפטים רשאי, בתקנות, לקבוע דרך הגשתן של חוות דעת, תעודת רופא או תעודת עובד הציבור ולהביא שינויים בטפסיהן.
25. (א) חוות דעת, תעודת רופא ותעודת עובד הציבור שהוגשו כראיה לבית המשפט – דינן כדין עדות בשבועה לענין סעיף 117 לפקודת החוק הפלילי, 1936.
- (ב) לצורך סעיף זה, דין חוות דעת ותעודת רופא שנעשו מחוץ לישראל כדין חוות דעת ותעודת רופא שנעשו בישראל.
- (ג) כל חוות דעת וכל תעודת רופא יכילו הצהרת המומחה או הרופא כי הוראות סעיף זה ידועות לו.
26. (א) הוראות סימן זה אינן גורעות מכוחו של בית המשפט לצוות כי מומחה או רופא או עובד הציבור יחקרו בבית המשפט, ובית המשפט ייעתר לבקשתו של בעל דין לצוות על כך.
- (ב) נתברר לבית המשפט שבקשתו של בעל דין לחקור מומחה או רופא או עובד הציבור בבית המשפט באה לשם קנטור או מתוך קלות דעת, רשאי הוא להטיל על המבקש את הוצאות החקירה.
27. אין בהוראות סימן זה לענין עדות של עובדי הציבור –
- (1) כדי לגרוע מהוראות כל חוק אחר בדבר הוכחת עובדה על ידי תעודה של עובד הציבור;
 - (2) כדי לגרוע מכל דין שלפיו רשאי או חייב עובד הציבור לסרב להעיד או לסרב למסור תעודה;
 - (3) כדי לגרוע מכל דין הפוסל עדות או המסייג קבלתה כראיה.

חוות דעת מומחה ותעודת רופא

חוקת חתימה

חוות דעת ותעודת רופא שנעשו מחוץ לישראל

תעודת עובד הציבור

טפסים ותקנות

דין תעודות לפי סימן זה כדין עדות בשבועה

חקירה בעל-פה

שמירת זכויות ומסמכיות

(1) עובד המדינה, לרבות שופט, דיין בבית דין דתי, חבר הממשלה ומבקר המדינה;

(2) עובד ההסתדרות הציונית העולמית והסוכנות היהודית לארץ-ישראל;

(3) עובד או נושא תפקיד של גוף ציבורי אחר שקבע שר המשפטים באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.

סימן ד': תעודות ציבוריות ונכריות

"נציג דיפלומטי" – שגריר, ציר, ממונה על שגרירות או צירות, יועץ של שגרירות או צירות, מזכיר ראשון, מזכיר שני או מזכיר שלישי של שגרירות או צירות, המשמשים בתפקידם במדינת חוץ;

"נציג קונסולרי" – קונסול כללי, קונסול, סגן קונסול, קונסול כללי בפועל או סוכן קונסולרי, המשמשים בתפקידם במקום שמחוץ לישראל;

"תעודה ציבורית" – תעודה של אחד הגופים המנויים להלן שהיא מעשה חקיקה, שיפוט או ביצוע, או רשומה של מעשה כאמור, או שהיא חלק מן הרשומות הרשמיות של אחד הגופים המנויים להלן, ובכלל זה תעודה המוחזקת כרשומה, בין שנעשתה בדרך רשמית ובין בדרך אחרת; ואלה הגופים:

- (1) מדינת ישראל או הרשות הריבונית של שטח ארץ שמחוץ לישראל;
- (2) משרדי הממשלה, רשות מקומית, בית משפט, בית דין, גוף אחר בעל סמכות שיפוטית או מעין שיפוטית, או כל גוף רשמי אחר של ישראל או של שטח ארץ שמחוץ לישראל (להלן – מוסדות);
- (3) עובד המדינה, עובד רשות ריבונית של שטח ארץ שמחוץ לישראל או עובד מוסד (להלן – פקיד);

"מדפיס רשמי" –

- (1) לגבי ישראל – המדפיס הממשלתי או מי שהוכח כי הוא מורשה רשמית להדפיס את התעודה הנדונה או תעודות מן הסוג הנדון;
- (2) לגבי שטח ארץ שמחוץ לישראל – כל מדפיס שהוכח כי הוא המדפיס בשביל הממשלה או הרשות הריבונית של אותו שטח ארץ או מורשה כאמור בפסקה (1).

30. יפוי-כוח או כל מסמך אחר שבכתב שנערכו או שהוצאו במקום שמחוץ לשטח שחל עליו משפט מדינת ישראל, מותר, בכל משפט או ענין אזרחיים, ובכפוף לכל סייג מוצדק, להוכיחם באישורם של הצדדים שהוציאו, או בהצהרה שבכתב של אחד מעדי האימות, שנמסרו כנחזה בכפי אחד מאלה:

- (1) נציג דיפלומטי או קונסולרי ישראלי, וקיימו בכתב חתום בידו ובהותמתו על גבי המסמך או בנספח אליו;
- (2) נוטריון ציבורי, וקיימו בכתב חתום בידו ובהותמתו הנוטריונית ואומתו בכתב בידי נציג דיפלומטי או קונסולרי ישראלי ובהותמתו הרשמית על גבי המסמך או בנספח אליו.